

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Η'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 1930

ΑΡΙΘ. 13

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

[Επί τῆ Ἐκατονταετηρίδι τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας]
Β'.

Εἰργάσθη λοιπὸν τὰ μάλιστα ὁ ἱερός κλῆρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ πρωτηγωνίστησεν ἢ μετείχεν εἰς τὰς διαφόρους Ἐπαναστάσεις κατὰ τῆς τυραννίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Οὕτω κατὰ τὴν ἐκστρατείαν Καρόλου Η' τῆς Γαλλίας (1499) μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἀκοίμητος ἐνήργησε μετὰ τοῦ Ἀνδρέου Παλαιολόγου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δυρραχίου. Ὅτε δὲ ἔφερεν ὄπλα ἐκ Βενετίας, συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη, προδοθεὶς. Κατὰ τὰ 1600 ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος Δ' καὶ ὁ Κύπρου Χριστόδουλος μετὰ τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων τῆς νήσου προσεκάλεσαν τὸν νεαρὸν δούκα τῆς Σαβοΐας νὰ ἐλθῃ, μὲ μικρὰν δύναμιν, νὰ καταλάβῃ τὴν νήσον, ἐκ τῆς ὁποίας οἱ Ἕλληνες, λαμβάνοντες τὰ ὄπλα, θὰ ἐξεδίωκον τοὺς Τούρκους, πρότερον κατηχηθέντες ὑπὸ τοῦ κλήρου. Κατὰ τὸ 1612 ὁ Λακεδαιμονίας Χρυσάνθος Λάσκαρις καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Διονύσιος (1618), ὁ Ἐπίσκοπος Μάνης Νεόφυτος, ὁ Μονεμβασίας Μητροφάνης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τυρνάβου καὶ πάσης Βουλγαρίας Διονύσιος Ράλλης ὁ ἐκ Παλαιολόγων, ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἄρτης Γαβριὴλ μετ' ἄλλων Ἐπισκόπων καὶ τοῦ κλήρου παρεσκευάσθησαν εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῆς Τουρκίας, καλέσαντες ὡς ἀρχηγὸν καὶ μέλλοντα βασιλεῖα τὸν Γάλλον δούκα τοῦ Νεβέρ Κάρολον Β', διότι ἐλέγετο ὅτι κατήγετο ἐκ τῶν Παλαιολόγων. Ἄλλ' ὁ εὐγενὴς οὗτος ἀνὴρ ἐνέπαίχθη ὑπὸ τοῦ Πάπα καὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Δύσεως καὶ τὰ παρασκευασθέντα ὑπ' αὐτοῦ πέντε πλοῖα ἐπυρπολήθησαν. Κατὰ τὸν αὐτὸν αἰῶνα (1684) εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς Βενετικῆς στρατίας ὑπὸ τὸν Μοροζίνην συνειργάσθησαν μετὰ τῶν κλεφτῶν ἐν Στερεῶ, πλην τοῦ Ἐπισκόπου Σαλώνων Φιλοθέου, ὁ Θηβῶν Ἱερόθεος, ὁ Εὐβοίας Ἀμβρόσιος, ὁ Λαρίσσης Μιχαῆρις καὶ ἄλλοι· ὁ δὲ Μητροπολίτης Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου Τιμόθεος ὁ Τυπάλδος προσήλθε πάνοπλος ἐν Δευκάδι πρὸς τοὺς Βενετοὺς ἔχων ἑκατὸν πενήκοντα ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς ὀπλισμένους.

Ἐπὶ τῆς λεγομένης Ἐπαναστάσεως τοῦ Ὀρλώφ ὁ Κορίνθου Μακάριος Νοταρᾶς μετὰ τοῦ πατρὸς του

Γεωργίου κατέλαβε τὸν Ἴσθμόν, ὁ δὲ Παλαιῶν Πατρῶν Παρθένιος, ἀναπετάσας τὴν σημαίαν ἐν Αἰγίφῳ, ἐπολιόρκησε τοὺς Τούρκους ἐν Καλαβρύτοις. Ὁ δὲ Πατριάρχης πρόφην Κ)πόλεως Σεραφείμ Β', φυγὼν ἐξ Ἀγίου Ὁρους, ἐξέδωκε προκήρυξιν εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνας προτρέπων εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα, χάριν τῆς ὁποίας ἐσφάγη τότε ὁ Ἐπίσκοπος Λήμνου Ἰωακείμ ὁ Χίτος. Δυστυχῶς ἐψεύσθησαν τῶν ἐλπίδων οἱ δυστυχεῖς Ἕλληνες, οἵτινες ἤλπιζον τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τοῦ ξανθοῦ Γένους. Μάτην τὸ ἐγερτήριον ἄσμα θερμαίνει τὴν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων. Τὸ μέγα Ἑλληνικὸν σχέδιον τῆς Αἰκατερίνης Β' ἐναυάγησε, διότι ἐγκατελείφθη ὁ ἀγὼν ὑπὸ τῶν Ρώσων καί, τὸ χειρίστον, ἐπέδραμον ἄγριοι οἱ Τουρκαλβανοὶ ἐν Πελοποννήσῳ τὴν ὁποίαν ἐρήμωσαν. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀρετὴ καὶ πάλιν ἐθαυματουργήσεν. Οἱ λόγιοι τῆς Εὐρώπης ἐχάρησαν ἐν ταῖς νίκαις τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἐλυπήθησαν ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ τοῦ ἀγῶνος. Αὐτὸς ὁ Βολταίρος συνεταράχθη κατὰ τὸ 1770 ἔγραφε τὰ ἑξῆς: «Ἡ θεία Πρόνοια ἐταπεινώσέ με, ἐπαίρθημεν ἐπὶ τοσαύτῃ εὐνοίᾳ, τῇ πρὸς ἐμὲ χορηγηθείσῃ. Οἱ Τούρκοι ἀνακατέλαβον τὴν Ἑλλάδα· ἡ συμφορὰ αὕτη ἀποβαίνει μοι ὀλεθριωτάτη... θὰ ἐπανηγγύριζον ἐκ χαρᾶς ἐάν οἱ ἀπύγνοιοι ἀνδρῶν, οἱ οἱ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Δημοσθένης, ἀτηλλάσσοντο ἐνὸς ἀμαθοῦς πασοῦ».

Ἀτυχῶς τοιοῦτον ἦτο πάντοτε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἔξωθεν βοήθειας. Τοιοῦτον ἦτο καὶ ὅτε πρότερον ἐν ἔτει 1571 συνεμάχησαν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ὁ δόγης τῆς Ἐνείας καὶ ὁ Πάπας κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ κατεναυμάχησαν τὸν τουρκικὸν στόλον ἐν Ναυπάκτῳ. Τοῦ συμμάχικοῦ στόλου ἡγεῖτο ὁ ναύαρχος τῆς Ἰσπανίας Δὸν Ζουὰν ὁ Αὐστριακός, νόθος υἱὸς τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ Βασιλέως Καρόλου Ι'. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην κατεδείχθη ἡ γενναιότης καὶ αὐταπαρνησία τῶν κληρικῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οἱ ἀδελφοὶ Μελισσηνοί, ἐκ τοῦ περιφανοῦς οἴκου τῶν Μελισσηνῶν καὶ Κομνηνῶν, Μακάριος Ἀρχιεπίσκοπος Ἐπιδαύρου καὶ Θεόδωρος χωροδεσπότης, τῇ ἐνεργείᾳ αὐτοῦ τοῦ Δὸν Ζουὰν ὑψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Μάνῃ καὶ διεξήγαγον πόλεμον διὰ τῆ ἰδίῳις ἀναλώμασι, ματαίως ἐλπίζοντες εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Αὐστριακοῦ. Καταβληθέντες μετέβησαν εἰς Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας,

ἐκεῖ δὲ ἀπέθνον ἀκατάβλητοι ἐκ τοῦ πόθου τῆς ἐλευθερίας τοῦ Γένους «οὐ πρότερον ταῖς ψυχαῖς ἢ τῆ ζῆν κατέπεσον», ὡς λέγει ἡ ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή.

Τεσσαράκοντα ἔτη μετὰ τούτους ὁ Τρίκκης Διονύσιος ὁ φιλόσοφος ἐξήγειρεν εἰς ἐπανάστασιν τοὺς περὶ τὸν Πίνδον Ἕλληνας καὶ εἰσβαλὼν νικητὴς εἰς τὰ Ἰωάννινα προῦδόθη καί, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν τυράννων, ἐξεδάρη ζῶν. Τὴν αὐτὴν τύχην ὑπέστη συγχρόνως ὁ συνένοχος Ἐπίσκοπος Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου (Καρδίτσης) Σεραφεῖμ, ὁ νεομάρτυς τῆς Ἐκκλησίας, περασθεὶς εἰς ὄθελόν. Οἱ δὲ νεομάρτυρες οὗτοι τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος τὰ μέγιστα ὠφέλησαν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐνίσχουν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ τῇ ἀληθείᾳ ὡς καὶ ἐν τῇ ἐθνικότητι. Ὁ νεομάρτυς καὶ ἱσαπόστολος Κοσμάς διὰ τε τῆς διδασκαλίας, τῆς ἐναρέτου ζωῆς καὶ τοῦ μαρτυρίου ἔσωσε τὴν τυραννομένην Ἠπειρὸν καὶ διετήρησεν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει. «Αἱ γὰρ τῶν μαρτυρικῶν ἄλλων διηγήσεις τοὺς πυραυγεῖς (ἴσως γρ. κατὰ τοὺς) ἡμῖν τὴν πρὸς Θεὸν ὑπανάπτουσι φλόγα καὶ τοὺς φιλοχρίστους πρὸς εὐζωΐαν σφόδρα δεικνύουσι, καὶ τῇ ψυχῇ, ὡς περ ἀγαθῆ ἀρούρα, τὰ γόνιμα τοῦ ζωοποιούντος πνεύματος σπέρματα ἐπὶ μεῖζον αὐξοῦσι» (Γ. Κορέσιος. Ἀκολουθ. ἄσματ. τοῦ Ἁγ. Μάρτυρος Θεοφίλου σελ. 18. Ἐν Ζακύνθῳ 1856).

Ἄλλὰ πλησιάζει ὁ μέγας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγὼν τοῦ 21. Εὐλογεῖται ἡ σημαία τῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῇ ἰ. μονῇ τῆς Ἁγίας Λαύρας ὑπὸ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ. Πίπτει ἱερὸν θῦμα ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ πίπτου ἀλλὰ θύματα ἱερὰ πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ πανταχοῦ Ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς μετεῖχον τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐν Πελοποννήσῳ ὁ Γρηγόριος Παπαφλέσσας, ὁ Καπανίκας τῆς Κορινθίας, «ὁ περίφημος Παπασταθούλιας», ὁ Μεθώνης Γρηγόριος «στρατηγὸς ἀρχιερεὺς», πολιορκητὴς τῆς Μεθώνης καὶ τοῦ Νεοκάστρου, ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος, ὁ Ἐλους Ἀνθιμος, ὁ Ἀνδρούσης Ἰωσήφ καὶ ἄλλοι, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς· ἐν τῇ Στερεᾷ ὁ Διάκος Ἀθανάσιος, ὁ Παπανδρέας Μόρης ὁ Κουκοβιστινός, οἱ τῆς μάχης τῶν Βρυσακίων ἱερεῖς καὶ ἐν Μεσολογγίῳ ὁ πῦρ θέσας εἰς πῖθον πυρτίδος καὶ ἀποθανὼν ἐλευθερὸς Ρωγῶν Ἰωσήφ καὶ ὁ ἱερεὺς Παναγιώτης ὅστις, ἀσκεπής, ἐπιτραχήλιον φορῶν, κρατῶν δισκοπότηρον μὲ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου, ἀπτώχτος περιήρχετο ὑπὸ τὴν θύελλαν τῶν σφαιρῶν τὰ τεῖχη καὶ ἔδιδε τὴν ἀγίαν κοινωνίαν εἰς τοὺς ψυχορραγοῦντας τραυματίας πολεμιστάς.

Εἶνε περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ ἦτο ὁ ἐκ Μηλεῶν τῆς Θεσσαλίας κληρικὸς Ἀνθιμος Γαζής. Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρία συνετέλεσεν, εἶπερ τις καὶ ἄλλη, εἰς τὴν Ἐπανάστασιν διὰ τῆς κατηχήσεως κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν. Οἱ κληρικοὶ πάντοτε καὶ δὴ κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 21 συνετέλουν διὰ τε τῆς διδασκαλίας καὶ

τοῦ παραδείγματος, τοῦτο μὲν εἰς τὴν ἀνάφλεξιν τοῦ πολεμικοῦ μένους καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγῶνος, τοῦτο δὲ εἰς τὴν εἰρήνευσιν τῶν μαχομένων. Ἀτυχῶς αἱ ἐριδεῖς εἶνε ἀρχαῖον νόσημα τῆς Ἑλλάδος, ἣτις ἐνίκηθη καὶ συνετρίβη πολλάκις οὐχὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ἐρίδων καὶ μαχῶν. «Πᾶσα βασιλεῖα μερισθεῖσα καθ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται» (Ματθ. ΙΒ' 25). Οἱ κληρικοὶ ἐδίδασκον τὴν εἰρήνην καὶ κατῴρθωνον πολλάκις νὰ φέρουν τὴν συνδιαλλαγὴν. Μεγάλῃ ὑπηρεσίᾳ! Ἀπαιτεῖται πάντοτε ἡ ὁμόνοια καὶ κοινοπραξία. Ὁ Ἠλίας Μηνιάτης, διάσημος ἱερόκρηυξ, ἐν λόγῳ ἐκφωνηθέντι ἐν Ἀργοστολίῳ ἔλεγεν: «Ἐπεσον ἔπεσε καὶ κείται εἰς τὴν γῆν σκλαβωμένον τὸ Γένος τὸ βασιλικόν. Ποῖος τὸ ἔρριψε; ποῖος τὸ ἐνίκησεν; Ὅχι παλαιόθεν τὰ ἄρματα τῶν Περσῶν, ὅχι κατόπιν ἡ δύναμις τῶν Βουλγάρων, ὅχι τῶρα ἐγκαιρὰ τὰ στρατεύματα τῶν Ἀγαρηνῶν· τὸ ἐκατέβαλεν ὀργῇ θεϊκῇ... ἔπεσον ἡ βασιλεία διότι ἐσηκίωθη ἡ εἰρήνη, ὅπου εἶνε ὁ στῦλος τῶν βασιλειῶν.

Ἀληθῶς δὲν ἀρνούμεθα ὅτι πολλοὶ κληρικοὶ καὶ δὴ ἀνώτατοι δὲν ἐφάνησαν ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς τῶν ἀποστολῆς ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς δουλείας. Τινὲς ἦσαν φιλάργυροι, σιμωνιακοὶ, φιλόδοξοι καὶ ραδιοῦργοι. Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν τὰς δεινὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἔζησαν καὶ ἔδρασαν. Ἦσαν χρόνοι φοβερᾶς δουλείας, ἡ δὲ «δουλεία ἄνδρα ταπεινοῖ» καὶ ὅστις πρὸς τύραννον ἐμπορεύεται, λέγει ἀρχαῖος ποιητῆς, «κείνου ἴστι δούλος καὶ ἐλεύθερος μόλη». Ἄλλὰ γενικῶς εἰπεῖν οἱ κληρικοὶ εἰργάσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους καὶ ἡ ἐπρωταγωνίσθησαν εἰς τὰς ἐπαναστάσεις ἢ μετεῖχον ἐνεργῶς αὐτῶν ἢ καὶ διπλωματικῶς ἔσωσαν τὸ ἔθνος ἀπὸ πολλῶν δεινῶν περιστάσεων κατὰ τοὺς χαλεποὺς τούτους χρόνους. Μόνον ἡ Ἁγία Ἐκκλησία ἐκράτυεν ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ τοὺς πιστοὺς καὶ ἔσωσε τὸ σκάφος τοῦ Γένους καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων μὲν πολυωνύμων ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων τυράννων, οἵτινες εἰσώρμησαν «ὡς κύματα παφλάζοντα πολυφλοῖσθοιο θαλάσσης» καὶ ὡς χεῖμαρροι, παρασύροντες πᾶν τὸ προστυχόν.

Οἱ κομμουνισταί, ἐξετάζοντες ὀλίγα παραδείγματα ἀναξίτων κληρικῶν, παραδέχονται τὰς γενναίας πράξεις καὶ τὰς μεγάλας φυσιογνωμίας τῶν Πατριαρχῶν καὶ Ἱεραρχῶν καὶ ἄλλων κληρικῶν, οἵτινες ἐθουσιάσθησαν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἢ εἰργάσθησαν μὲ αὐταπαρνησίαν ὑπὲρ αὐτοῦ. Εἶνε δὲ ψεῦδος ἱστορικόν ὅτι «στὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας ὁ Κλήρος δὲ σήκωσε κεφάλι, γιὰ εἶχε τὰ προνόμιά του καὶ ζοῦσε σὰ βδέλλα στὴ ράχη τῶν δυστυχοισμένων χωρικῶν ἀμέριμος καὶ εὐχαριστημένος» (Ι. Κοδράτου, Νεοελλην. Πολιτ. Ἱστορ. τόμ. Α' σελ. 76), ἐφ' ὅσον ἀποδεικνύεται ἡλίθιον φανερώτερον ὅτι πάντοτε εἰργάσθη καὶ ἐθουσιάσθη ὑπὲρ τοῦ ἔθνους. Ἀληθῶς πάμπολλοὶ εἶχον εὐζωΐαν καὶ τιμὰς, ἀλλὰ τὰ πάντα περιεφρόνησαν χάριν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἐλευθερίας του. Εἰς 6 χιλιάδας ὑπολογίζει ὁ

Rouqueville τὸς φονευθέντας κληρικούς κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν. Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὃν ὑβρίζει ὁ κομμουνιστής, ἔγραψεν ἀπὸ Ἀγκῶνος πρὸς τὸν Οὐγγροβλαχίας Ἰγνάτιον τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ ὁποῖα ἐφαρμόζονται ὡς ἄριστα καὶ εἰς ἀναριθμήτους ἄλλους κληρικούς: «Τὸ ν' ἀναπαυθῶμεν ἐνταῦθα, τῆς Πατρίδος πασχούσης, εἶναι ἀδύνατον, ἐπειδὴ οὐδὲ διὰ ταῦτα ἤλθομεν, οὐδὲ τὸ ἴδιωμα ἡμῶν τοιοῦτον. Ἐγώ, Ἀδελφέ, εἶχον καὶ ἀνάγκησιν καὶ δόξαν καὶ πλοῦτον ἀρχιερατεῶν εἰς τὰς λαμπρὰς Πάτρας ἐν καιρῷ τῆς ἐξουσίας τῶν Τούρκων, ἀλλὰ κατεφρόνησα πάντων καὶ προέκρινα τὴν μετὰ τῶν λοιπῶν ὁμογενῶν κακοουχίαν ἐπ' ἐλπίδι κοινῆς ὠφελείας τῆς Πατρίδος, χωρὶς νὰ ἔχω ποτὲ ἰδιαιτέρους σκοποὺς ἰδιωφελείας» (Δ. Γρ. Καμπούρογλου, Μελέτη περὶ τοῦ βίου κλπ. τοῦ Π. Πατρῶν Γερμανοῦ, 1916 σελ. 49).

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΟΥ ΑΠΟΣΚΙΡΤΗΣΑΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛ. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ FR. VERNON

Γράμματα ἐκ Λονδίνου

Εἰς προηγούμενον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» ἔγραψα περὶ τῆς προσχωρήσεως εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ διαπρεποῦς Ἀγγλοκαθολικοῦ Ἱεροκήρυκος Vernon καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ συγγραφῆς βιβλίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰς Κύριος, Μία πίστις», δι' οὗ πειράται ὅπως αἰτιολογήσῃ τὸ ἀπροσδόκητον διάβημά του, ὅπερ, πολὺ δικαίως, καττάραξε τὰς συνειδήσεις οὐκ ὀλίγων εὐσεβῶν τέκνων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Περὶ τὸ γεγονός τοῦτο ἐγράφησαν πολλὰ ἐν τῷ περιοδικῷ τύπῳ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Ἐκκλησίας, δύο δὲ ἐκ τῶν κορυφαίων Ἀγγλοκαθολικῶν, ὁ Dr Eric Milner White καὶ A. Wilfred L. Knox, ἀπαντῶντες εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Vernon ἔγραψαν ἀπὸ κοινῆς σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον «Εἰς Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων». Διὰ τῆς παρουσίας ἀνταποκρίσεως ἐπιθυμῶ, ὅπως δώσω περίληψίν τινα καὶ τοῦ βιβλίου τούτου, καὶ δὴ πρῶτον μὲν τῶν κεφαλαίων ἐκείνων, ἀίνα ἀναφέρονται εἰς τὸ πρωτεῖον τοῦ Πάπα καὶ τὸ ἀλάθητον αὐτοῦ, καὶ εἶτα μερῶν, ἀίνα ἀναιροῦσι τὴν περὶ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας γνώμην τοῦ ἀποσκιρτήσαντος ταύτης τέως πατρὸς Vernon. Τὸ πρῶτον ἰδίᾳ μέρος τῆς περιλήψεώς μου θέλει εἰσθαι σκόπιμον καὶ δεδικοιοποιημένον καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, καὶ δὴ καὶ διότι θέλει παρουσιάσῃ εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς τῆς «Ἐκκλησίας» ἀναγνώστας τὰς γνώμας δύο διακεκριμένων Ἀγγλικανῶν περὶ τοῦ δῆθεν παπικοῦ ἀλαθήτου καὶ πρωτείου, τοῦ ἐγωῖστικοῦ τούτου ἰσχυρισμοῦ τῆς Ρώμης, ὅστις ὠδήγησεν εἰς τὴν διάσπασιν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

Ἐξετάζοντες οἱ δύο οὗτοι θεολόγοι τὸ ζήτημα τῆς θέσεως, ἦν κατέχει ὁ Ἀπ. Πέτρος ἐν τῇ Καινῇ Δια-

θήκῃ, καὶ ἀπαντῶντες εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Vernon γραφέν, ὅτι δὴν. τὸ ὄνομα τοῦ Πέτρου ἀναφέρεται ἑκατὸν ἐνενηκοντα φορὰς ἐν τοῖς Ἐθαγγελίοις καὶ ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων λέγουσιν: «Υπάρχει ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἄνθρωπος, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου εἶναι ἀφιερωμένοι πενήκοντα πέντε σελίδες ἔναντι τῶν τριάκοντα καὶ μίας μόνον τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀπ. Πέτρου. Καὶ ὁ ἴδιος οὗτος ἄνθρωπος ἔγραψεν ἑκατὸν πενήκοντα καὶ πέντε ἐκ τῶν συναποτελουσῶν τὴν Κ. Διαθήκην σελίδων, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἀπ. Πέτρος, καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ἀκόμη ὅτι ἡ οὕτω καλουμένη Δευτέρα ἐπιστολὴ εἰς αὐτὸν ἀνήκει, δύναται νὰ ἀξιῶσθαι ὑπὲρ ἑαυτοῦ μόνον δεκατέσσαρας σελίδας». Διὰ τὴν λόγον, ὁμοίως, ἢ μὲν ἀφίξις τοῦ Ἀπ. Παύλου μνημονεύεται ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων, οὐδὲν δὲ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀπ. Πέτρου εἰς τὴν αἰωνίαν πόλιν λέγεται;» Ἐξηγούντες δὲ τὸ γεγονός τῆς συχνῆς μνείας τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀπ. Πέτρου ἐν τοῖς Ἐθαγγελίοις, παρατηροῦσιν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι τὸ πρῶτον γραφέν Ἐθαγγέλιον, τοῦ Μάρκου, ἐγράφη ὑπὸ φίλου τοῦ Ἀπ. Πέτρου καὶ περιελήφθη ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὰ Ἐθαγγέλια τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Λουκᾶ, οὕτω δὲ αἱ μνεῖαι τοῦ ὀνόματος τοῦ Πέτρου εἰσὶν ἐπαναλήψεις τοῦ Μάρκου καὶ δέον νὰ διαιρεθῶσι διὰ τρία. Ἄλλ' ἂν, λέγουσι, τὸν τρόπον τοῦ συλλογίζεσθαι τοῦ Vernon ἐφαρμόσωμεν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἀσσοκίτης ἡμῶν, ἦ τις τόσον ὀλίγας φορὰς μνημονεύεται ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ, δὲν θὰ φθάσωμεν εἰς τὰ συμπεράσματα, εἰς τὰ ὁποῖα φθάνει οἰαδήποτε προτεσταντικὴ περὶ «Μαριοκρατίας» πραγματεία; «Ἀληθῶς, λέγουσιν, ὁ ἄνθρωπος ὁ ὀνομαζόμενος Παῦλος ἦτο φυσιογνωμία θάρρους περισσοτέρου ἢ ὅσον ἡμεῖς ὑποθέτομεν, ὅτε κατὰ πρόσωπον ἀντέκρουσεν ἐν Ἀντιοχείᾳ τὸν Πέτρον ἐνώπιον ὅλης τῆς Ἐκκλησίας καὶ διώρθωσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ζωτικῆς ζητήματος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἠθικῆς, ἂν καὶ κατὰ πόσον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συντρογγώσῃν Ἐθνικοὶ καὶ Ἰουδαῖοι, ζητήματος, ἐξ οὗ ἐξηρτάτο ὁλόκληρον τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας».

Εἶναι ἀληθές, λέγουσιν, ὅτι μεταξὺ τῶν Ἀποστόλων ὁ Πέτρος κατέχει θέσιν πρώτην, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ὑπονοῆται ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ὄφειλον εἰς αὐτὸν νὰ ὑποτάσσωνται ἢ ὅτι τὸ πρωτεῖον τοῦτο δὲν ἦτο προσωπικὸν καὶ ἀποκλειστικὸν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πέτρου περιοριζόμενον, ἀλλ' ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τοὺς διαδόχους αὐτοῦ. Αὐτὴ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων ἔδωκεν εἰς τὸν Πέτρον τὴν διακεκριμένην ταύτην θέσιν. Ἄν ὅμως ὁ Χριστὸς εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὸ πρωτεῖον, ὡς διεμορφώθη τοῦτο διὰ μέσου τῶν αἰώνων, διατὶ νὰ μὴ προδηλώσῃ καὶ κατηγορηματικῶς ἐκθέσῃ τοῦτο ἐνώπιον τῶν Ἀποστόλων, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἠθέλσεν ἔχει σοβαρωτάτας συνετείας διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθεῖσαν Ἐκκλησίαν;

Περαιτέρω οἱ συγγραφεῖς πειρῶνται ν' ἀμφισβητήσωσι τὸ γεγονός αὐτῆς ταύτης τῆς μεταβάσεως εἰς Ρώμην τοῦ Ἀπ. Πέτρου καὶ καταλήγουσι τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν, εἰς ἣν προβαίνουσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, λέγοντες: «Δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρί-

ζηται, ὅτι εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁρισθεὶς παγκόσμιος διδάσκαλος καὶ ὁ ἀλάθητος βράχος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὀλόκληρος ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ στηριχθῆται, ἐφόσον ἡ βῆσις τοῦ ἰσχυρισμοῦ του δὲν ἀποτελεῖ ἢ ἐνδιαφέρον ἱστορικὸν πρόβλημα».

Μεταβαίνοντες εἶτα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ Παπισμοῦ καὶ τοῦ ἀλαθήτου αὐτοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐρευνῶσι τὰ περὶ τῶν διωγμῶν, τοὺς ὁποίους ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ ἀνέλαβεν οὗτος καὶ ἠθλόγησε καὶ οἱ ὁποιοὶ ἐγένοντο αἰτία ποτομηδὸν νὰ χυθῆ τὸ αἷμα. Οἱ συγγραφεῖς τῶν πρώτων τοῦ χριστιανισμοῦ αἰώνων κατακρίνουσιν ἀνεπιφυλάκτως ὄχι μόνον ἐκείνους ἐκ τῶν αὐτοκρατόρων, οἵτινες κατεδίωξαν τὸν χριστιανισμόν, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους οἵτινες κατεδίωξαν καὶ ἐθανάτωσαν αἰρετικούς.

Οἱ διωγμοί, ἀνεξαρτήτως ἐκείνου, ὅστις ἦτο τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν, σιγματίζονται καὶ διὰ γλώσσης δορυμίας στηλιτεύονται ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀνδρῶν—Ἀμβρόσιος, Μαρτίνος, Αὐγουστίνος—τῶν πρώτων αἰώνων. Βεβαίως πᾶσα ἐπὶ μέρους Ἐκκλησία ὀφείλει καὶ δημολογεῖ ὅτι περιπίπτει εἰς λάθη καὶ συνεπῶς, ἂν ποτε Ἐκκλησία τις ἐνεθάρρουνε διωγμοὺς κατὰ αἰρετικῶν, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῆ τοῦτο λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν προσώπων. Δικαιολογία ὅμως, λέγουσι, τοιαύτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀκουσθῆ ἀπὸ μέρους Ἐκκλησίας ἰσχυριζομένης ὅτι ἔχει ἀρχηγὸν ἀλάθητον. «Ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς ἠθικῆς οἱ Πάπαι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ἐμπάθειαν τοῦ αἰῶνος. Ὁ Παπισμὸς ἀντὶ τὰ προσκαλέσθη τὴν ἀνθρωπότητα νὰ ζῆσιν συμφῶν τῷ κανόνι, ὃν ἔθεσεν ὁ Κύριος ἡμῶν, κατέπεσεν εἰς τὸ βάθος τῶν χθαμαλωτέρων ἀνθρωπίνων παθῶν». Ἐάν, λέγουσιν, οἱ Παπισταὶ δικαιολογοῦντες τὰ κακουργήματα, ἅτινα διαπράχθησαν κατὰ τὴν Ἰ. Ἐξέτασιν, καὶ τὰς σταυροφορίας, ἰσχυρίζονται ὅτι ταῦτα ἦσαν ἀπαιτήσεις τοῦ Θεοῦ, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου, ὡς καὶ ἡ ὀρθὴ διδασκαλίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ὑβρίζοντο, τότε διαίμαθα νὰ εἴπωμεν «ὅτι Θεός, ὅστις πράγματι ἠξίου τοιοῦτους διωγμοὺς παρὰ τῶν λατρευτῶν αὐτοῦ, δὲν εἶναι Θεός εἰς τὸν ὅποιον δυναίμεθα νὰ πιστεύωμεν. Δὲν εἶναι ὁ Θεὸς ὅστις σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. Δὲν εἶναι ὁ εἷς Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων».

Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανῶν χειροτονιῶν, τοῦ ζητήματος δὲν, τὸ ὁποῖον τόσον ἐσκανδάλισε τὸν Vernon, ὥστε αὐτὸ νὰ χρησιμεύσῃ μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἀφῆκε τὴν Ἐκκλησίαν του καὶ κατέφυγεν εἰς τὸν Παπισμόν, οἱ συγγραφεῖς τοῦ ὑπο ἐξέτασιν συγγράμματος λέγουσιν ὅτι «δὲν ὑπάρχει τύπος λέξεων, τοῦ ὁποίου πάντοτε χρῆσιν ἐποιεῖτο ἡ Ἐκκλησία ἄνευ τινὸς παραλλαγῆς. Ἐάν τις εἴπῃ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος τύπος εἰδικός, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι χειροτονίαι γενόμεναι ἄνευ τῆς χρήσεως τοῦ τύπου τούτου εἶναι ἄκυροι. Λέξεις χρησιμοποιούμεναι εἰς τινὰς ἀκολουθίας χειροτονίας ἐλλείπουσιν ἐξ ἄλλων, χωρὶς ὅμως νὰ δυναίμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ τελευταῖαι αὗται τυγχάνουσιν ἄκυροι. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δεχθῶμεν τοῦναντίον, τότε ἀρνούμεθα τὸ κύρος

τῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ χειροτονιῶν, διὰ τῶν ὁποίων αἱ σύγχρονοι χειροτονίαι ἀνάγονται εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὸν Κύριον ἡμῶν. Συνεπῶς ὑπάρχει χάσμα ἐν τῇ συνεχείᾳ τῶν χειροτονιῶν ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἔγκυροι χειροτονίαι οὐδαμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπάρχουσι.

Ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ τὸν τύπον τοῦ μυστηρίου Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ὕλης αὐτοῦ δὲν συναντῶμεν τὴν δυσκολίαν ταύτην. Ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι κοινὴ εἰς ἀπάσας τὰς Ἐκκλησίας ὅλων τῶν χριστιανικῶν χρόνων καὶ τῶν ἐποχῶν».

Ἀναφέρονται εἶτα εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀποστολῆς εἰς Ἀγγλίαν τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ 13. Καρδινάλιου Pole, ὅστις ἐλθὼν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ρωμαιοκατολικοῦ ὑπὸ τῆς Μαρίας Stuart δὲν ἐνόμισεν ὀρθὸν νὰ ἀναχειροτονήσῃ πάντας τοὺς Ἐπισκόπους. Τοῦναντίον ἀφῆκε τινὰς αὐτῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον προγενεστέρως λάβῃ ὑπὸ Ἐπισκόπων χειροτονηθέντων μετὰ τὴν διάσπασιν τῶν σχέσεων Ἀγγλίας καὶ Παπισμοῦ. «Ἡ καταδίκη τῶν Ἀγγλικῶν χειροτονιῶν εἶναι γεγονός ὅτι ὀφείλεται οὐχὶ εἰς τὴν γνώμην τῶν ὑπὸ τοῦ Πάπα ὀρισθέντων εἰδημόνων, ἀλλ' εἰς τὴν πίσιν τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Ρωμαιοκαθολικῶν, οἵτινες ἐσκέφθησαν ὅτι ἡ θέσις τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἠθέληεν εἶσθαι ἰσχυροτέρα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἂν ἠδύνατο νὰ διακηρύξουσιν ὅτι ὁ Πάπας κατεδίκασε τὰς Ἀγγλικανικὰς χειροτονίας».

Τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας μείας τινὸς περὶ τῆς Εὐχαριστίας ὡς θυσίας ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς χειροτονίας δέον, λέγουσι, νὰ ἐξηγηθῆ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν τότε περιστατικῶν. «Μία τῶν σπουδαιοτέρων συζητήσεων κατὰ τὴν μεταρρυθμίσει ἀνεφέρθη εἰς τὴν θυσίαν τῆς Εὐχαριστίας. Ἡ εὐσέβεια τῶν Καθολικῶν ἐφαντάζετο πάντοτε ὅτι ἡ Mass ἀποτελεῖ θυσίαν. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γνώμη αὕτη εἶχε διατυπωθῆ εἰς διδασκαλίαν ὑπὸ νινος Πάπα ἢ Γενικῆς Συνόδου. Ἡ γνώμη αὕτη ἀπ' ἐτέρου ἐχρησιμοποίητο ὡς δικαιολογία οἰκτρῶν καταχρήσεων τῆς μεσαιωνικῆς Ἐκκλησίας, ἐφόσον γενικῶς ἐπιστεύετο ὅτι πληρώνων τις δι' ἑκανὸν ἀριθμὸν Mass ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συγχώρησιν πολλῶν ἁμαρτιῶν, ὅσονδήποτε βαρεῖαι καὶ ἂν ἦσαν αὗται. Κατὰ τὴν μεταρρυθμίσει, ἥτις ἤρξατο ὡς διαμαρτυρία κατὰ τῶν χρήσεων τοῦ εἴδους τούτου, οἱ ἄνθρωποι διηρωτῶντο πῶς δύναται ἡ Mass νὰ ἔχῃ τοσαύτην δύναμιν, ἀφοῦ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὑπῆρξε πλήρης ἐξίλασμός τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ λοιπὸν ἡ Mass δὲν εἶναι θυσία, ἢ εἶναι θυσία συμπληροῦσα τὴν τοῦ Γολγοθᾶ θυσίαν... Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία καὶ ἐν τῷ σημεῖῳ τούτῳ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἠκολούθησε τὴν μέσσην ὁδόν. Οὔτε ἐπεβεβαίωσεν, οὔτε ἠρνήθη τὴν ὑπαρξίν θυσίας ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ...».

Ἀκολουθῶς οἱ συγγραφεῖς ἀναθεωροῦσι τὰ λοιπὰ ἐπιχειρήματα τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν κατὰ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικῶν χειροτονιῶν καὶ λέγουσιν ὅτι τὸσον ὁ μῦθος περὶ δῆθεν χειροτονίας τοῦ Πάπας ἐν

τῇ «Ἰππέφ κεφαλῇ», ὅσον καὶ ὁ ἕταρος περὶ τοῦ μὴ ἐγκύρου τῆς χειροτονίας τῶν χειροτονησάντων τὸν Πάτριον ἐπισκόπον εἶναι δικαιολογίαι εἰς τὰς ὁποίας ματαίως προσκολλῶνται οἱ τοῦ παπικοῦ ἀλαθῆτου διὰ τὰ ὑποσκάψουσι τὰ θεμέλια τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ ζήτημα, λέγουσι, τῆς ἀπορρίψεως δις ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου τοῦ Βιβλίου Προσευχῶν ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ εἰς ἄλλους καὶ εἰς τὸν Vernon, ὅπως ἐξαγάγῃ τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἀνιάτως νοσεῖ καὶ ὅτι αὕτη εἶναι παραδεδομένη εἰς τὴν διάκρισιν τῆς Πολιτείας. Χωρὶς τὰ θελήσωμεν, λέγουσι, νὰ ἀποκρούσωμεν ὅτι δὲν εἴμεθα ἐνθουσιασμένοι ἐκ τῆς τοιαύτης τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων καταστάσεως, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ διακηρύξωμεν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ Βιβλίου δὲν θεωρεῖται λελυμένον, εἴτε δὲ εἰ ἐπισκόποι εἶναι ἕτοιμοι νὰ θεωρήσωσιν ἑαυτοὺς ἠττημένους¹. Ἄλλ' ἐπὶ τέλος, λέγουσιν, ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία δὲν ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἡ μόνη Ἐκκλησία μετὰ δραστὴν κεφαλὴν ἀλάθητον. Τί ὅμως νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν ἔριδων ἐκείνων, αἵτινες κατεσανδαλίσαν ὀλόκληρον τὴν χριστιανωσύνην ἐπὶ μακρὰ ἔτη καὶ αἵτινες προέκυψαν λόγῳ τῆς ὑπάρξεως δύο Παπῶν τῆς Ἀβινιῶνος καὶ τῆς Ρώμης, ἑκατέρου ἰσχυριζομένου ὅτι εἶναι ἡ μία καὶ μόνη κεφαλὴ τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας καὶ ἀφορίζοντος τὸν ἀντίπαλόν του καὶ τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτόν; Ἡ ἕρις, λέγουσιν, ἦτο καθαρῶς πολιτικὴ. Ἐπὶ τινὰ μάλιστα καιρὸν ὑπῆρχον καὶ τρεῖς Πάπαι. Καὶ μέχρι τῆς σήμερον δὲν καθωρίσθη τίς ἦτο ὁ ἀληθὴς Πάπας καὶ ἡ μία Ἐκκλησία. «Εἶναι τερατώδες, μετὰ σκάνδαλον τοιοῦτο εἰς βάρους αὐτῶν, οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ νὰ ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ χρησιμοποιοῦντες ἐπιχειρήματα, οἷα τὰ προαναφερθέντα... Τὸ σκάνδαλον τοῦτο εἶναι σημαντικώτατον προκειμένου περὶ Ἐκκλησίας θεωρούσης ἑαυτὴν τὴν μόνην καὶ ἀλάθητον, διακεκλιμένην τῶν ἄλλων διὰ τῆς ἐνότητος αὐτῆς, τοῦ βράχου τοῦ Πέτρου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὀλόκληρος ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἰδρυθῆ... Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης δὲν δύναται νὰ προβάλλῃ οὐδεμίαν δικαιολογίαν, ἐκτός ἂν παραδεχθῆ ὅτι αἱ ἀξιώσεις αὐτῆς τυγχάνουσιν ἀστήρικτοι».

Περὶ τὰ σημεῖα ταῦτα στρέφεται κυρίως ἡ ἀπάν-

1. Τῷ ὄντι, κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας. Συνελεύσεως τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας συνεξήτηθη τό, συνεπεῖα τῆς ἀπορρίψεως τοῦ Βιβλίου, προκύψαν ζήτημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ πολιτείας. Ἡ στάσις τοῦ Κοινοβουλίου ἀπέναντι τῆς ἠτῶς ἐκφρασθείσης ἐπιθυμίας τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τροποποιηθῆ τὸ Βιβλίον Προσευχῶν, εὔρεν ἀρκετοὺς ἐπικριτὰς καὶ τῆ προτάσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ὑόρκης ἀπεφασίσθη ὅπως συστηθῆ μεγάλη Ἐπιτροπὴ, ἥτις νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων μεταξύ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ ὑποβάλλῃ τὸ πόρισμα αὐτῆς εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησιαστικὴν Συνέλευσιν. Ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ὠρίσθη πενταετής. [Σ. Ε. Εἰς τοῦτο ἀναφέρεται ἴδιον χρονικὸν τῆς Ἀγγλικ. Ἐκκλησίας δημοσιευόμενον ἐν τῷ ῥιζικῷ τόπῳ τοῦ ἀνα χειρῶς φύλλου].

τησις ἡ δοθεῖσα εἰς τὸν Vernon καὶ τὸ βιβλίον του Ἐμελέτησα καὶ προσφέρω καὶ ταῦτα εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς τῆς «Ἐκκλησίας» ἀναγνώστας παρακολουθῶν τῇ ἀρχῇ: «audiatur et altera pars».

Λονδῖνον, Μάρτιος 1930

† ὁ Μ. Ἀρχιμ. ΜΙΧ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΑΝΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ

Ὡς Τῆ 16 καὶ 19 Μαρτίου ὁργανώθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ κοιναὶ δεήσεις ὑπὲρ τῶν ἐν Ρωσίᾳ διωκομένων διὰ τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις των. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ οἱ «Ἐκκλησ. Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου ἐδημοσίευσαν κύριον ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Kyrie eleison», ἐκ τῆς ἐπρωτοῦ δεήσεως τῆς ἐκτενοῦς τῆς ἀρχαίας διωκομένης Ἐκκλησίας. «Δὲν εἶνέ τι μικρῶς ἄξιον προσοχῆς—λέγεται σὺν ἄλλοις ἐν τῷ ἐν λόγῳ ἄρθρῳ—τὸ ὅτι τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα πάντες οἱ ἀξιούντες ὅτι εἶνε χριστιανοὶ θὰ θεωρήσωσι καθήκον των νὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν σκέψιν καὶ νὰ συμπράξωσιν ἐν ἐνότῃ τοῦ πνεύματος καὶ τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης ἠνωμένοι εἰς τὴν μεγάλην πρᾶξιν τῆς προσευχῆς. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ἀρχαία ὑπὸ διωγμὸν Ἐκκλησία προσηύχετο ὑπὲρ τῶν ἐν ἐξορίᾳ καὶ ἐν φυλακαῖς τελούντων χάριν τῆς πίστεως, μεθ' ἑκάστην δ' ἐπίκλησίν της ἐπηκολούθει τῶν συμπροσευχομένων ἡ ἀπάντησις: «Κύριε ἐλέησον!... Ὁ θρησκευτικὸς διωγμὸς εἶνε κακὸν ἀποτρόπαιον, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἦτο ἰσχυροτέρα καὶ ἐνδοξοτέρα ἢ ὅταν παρήγε μάρτυρας. Τὸ θάρρος των ἀφωπνίζει ἱερὰν φοικίαν, ἡ δόξα των εἶνε ἡ δόξα πάντων τῶν πιστῶν, ὁ δὲ Θεὸς οὐδὲν δάκρυ των ἐπιτρέπει νὰ ρεύσῃ ἐπὶ ματαίῳ. Ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τὸν ἀπ. Παῦλον, δέον νὰ ἀποτελῆ σῶμα εὐαίσθητον κατὰ πάντα αὐτοῦ τὰ μέλη, ὥστε «εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη». Μόνον οὕτω σύνειδεν ἑαυτὴν ζῶσαν τὴν ὁργανικὴν ζωὴν Τὸ μέτρον τοῦ κακοῦ τοῦ διεστῶτος Χριστιανισμοῦ εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀπώλειαν ταύτης τῆς συναφείας... Περαιτέρω οἱ «Καιροὶ» τονίζοντες τὸν καθαρῶς θρησκευτικὸν χαρακτῆρα τῆς κατὰ τῶν διωκτῶν διαμαρτυρίας καὶ τῆς ὑπὲρ τῶν δοκιμαζομένων προσευχῆς, ἐπάγονται: «Γὰ ὅπλα τοῦ χριστιανικοῦ ἀγῶνος δὲν εἶνε ὕλικα. Οὐδὲν τὸ ἀνάλογον πρὸς τὰς γνωστὰς σταυροφορίας ἐπιχειροῦν οἱ χριστιανοί, διότι γνωρίζουν ὅτι ἡ ὕλική δύναμις δὲν εἶνε ὄπλον εὐλογούμενον ὑπὸ τοῦ βασιλέως Χριστοῦ... Οἱ ἄνθρωποι οὐδαμῶς προάγουσι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ παρακωλύοντες τὴν οἰκονομικὴν ἀνάγκωσιν ἐνός μεγάλου ἔθνους, οὐδὲ ἐπιχαίρουν ἐπὶ ταῖς δοκιμασίαις ἐνός μεγάλου λαοῦ διὰ τῆς ἀποδείξεως τῆς παραφροσύνης τῶν κυβερνητῶν του... Διὰ νὰ γείνη εἰσακουστὴ ἡ προσευχὴ τῶν χριστιανῶν καὶ σήμερον, ὀφείλει νὰ ἦνε ἀπλή ὡς ἡ τῶν ἀρχαίων χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἰκέτευσον οὐ μόνον «ὑπὲρ τῶν βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ», ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν διωκτῶν των: «ὑπὲρ τῶν διωκόντων ἡμᾶς». Ὑπὲρ τῶν ἐν Ρωσίᾳ δοκιμαζομένων διαβαίνει πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἡ αὐτὴ προσευχὴ, ἡ ὁποία ἀναπέμπεται εἰς χιλιάδας ἐκκλησιῶν, εἰς τὰ δάση καὶ τὰς στέπας τῆς Ρωσίας: Kyrie eleison, Christe eleison».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

«'Ανω σχῶμεν...»

«'Ανω σχῶμεν τὰς καρδίας» κατὰ τὰς εὐσήμους ταύτας ἡμέρας τῶν ἑορτασμῶν τῆς ἑκατοστῆς ἐπετείου τῆς εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Καὶ ἡ προχειροτέρα ἀνασκόπησις τῶν περιπετειῶν τοῦ μεγάλου θαύματος τῆς πανηγυριζομένης ἑκατονταετηρίδος πληροὶ θαυμασμοὺ πάντα τῆς ἱστορίας τῶν ἔθνων μελετητὴν, ἡμᾶς δέ, τοὺς ἐκ τῆς τέφρας ὡς ὁ φοῖνιξ ἀναγεννηθέντας, δακρύων εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Θεῖαν πρόνοιαν, ἥτις ἠδόκησε νὰ σώσῃ τὸ Γένος ἡμῶν ἵνα καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας προσφέρῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Τοῦ θαύματος τούτου συντελεστῆς πρῶτιστος ἐγένετο ὁ ἱερός τῆς Ἐκκλησίας μας κλῆρος, ὁρθῶς δὲ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν στέψιν τοῦ ἐν τοῖς προπυλαίοις αὐτοῦ ὑψουμένου ἀνδριάντος τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ προσφωνήσαντος Καθηγητοῦ ὅτι «ἐὰν οἱ ἄρματωλοὶ διέσωσαν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Πίνδου καὶ τοῦ Ὀλύμπου, ὁ ἱερός ὅμως κλῆρος εἶνε ὁ διασώσας τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, δι' ὧν ἐτρέφετο καὶ διεκρατεῖτο εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μεγαλοφυῶν προπατόρων μας ἢ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγάπη, αὐτὸς εἶνε ὁ παρηγορήσας τὸ δοῦλον Γένος μας εἰς τὰς ἡμέρας τῶν πικριῶν του καὶ ἐνισχύσας διὰ τῆς πίστεως τὴν ἐλπίδα τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως». «'Ανω σχῶμεν τὰς καρδίας» λοιπὸν μετὰ τὰ περὶ ἡμᾶς τελεσθέντα θαυμαστὰ καὶ ἐκ τῆς διασωθείσης ἱστορίας ἡμῶν ἀντλήσωμεν ὅσα διδάγματα αἰσθανόμεθα ὅτι θὰ ἀναδείξωσιν εὐγενέστερον καὶ ὑψηλότερον καὶ ὠραιότερον τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους.

Ἡ οὐσιαστικωτέρα ἔνδειξις.

Ἐξ ὅλων τῶν ἐνδείξεων συμπαθείας ἐπὶ θανάτου, αἵτινες συνίστανται, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν στερεοτύπων ὑποστολὴν τῆς σημαίας, τὴν ἀποστολὴν συλλυπητηρίων, τὴν παρακολούθησιν τῆς κηδείας καὶ τὴν κατάθεσιν στεφάνου, ἢ μᾶλλον οὐσιαστικὴ εἶνε, ἀναμφιβόλως, ἡ διάθεσις χρηματικοῦ βοηθήματος ὑπὲρ εὐαγῶν ιδρυμάτων. Τὴν τελευταίαν ταύτην ἔνδειξιν διακρίνομεν εἰς τὰ ἐπὶ θανάτοις ψηφίσματα σπανιώτατα, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ ᾔνε ἡ μόνη. Ἡ τοιοῦτοτροπος τῆς φιλανθρωπίας ἀσκήσις ἀποτελεῖ τὴν καλλιτέραν ἔνδειξιν τῆς πρὸς τὸν μεταστάντα ἀγάπης καὶ τὴν ἀποτελεσματικωτέραν δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του.

Ἦτο καιρός.

Ἀνεγράφη ἐν τῷ τύπῳ, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας δι' ἐγκυκλίου πρὸς τὰς διευθύνσεις τῶν σχολῶν ἀπηγόρευσε τὸ βᾶψιμον τῶν χειλέων εἰς τὰς διδασκαλίους καὶ τὰς μαθητριάς ἐπὶ ποιῆ αὐστηρῶν ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῆς διαταγῆς. Το πρᾶγμα θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων ἀπὸ πολλοῦ, ἵνα μὴ κακίζωνται ὑπὸ τῶν φιλοφρογῶν ὅτι τὸ μέτρον ἐλήφθη μετὰ τὴν ἀναγγελίαν τῆς ὁμοίας ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν ἀπαγορεύσεως. Ἐπὶ μὴ συμμορφώσει δὲ τυχόν τῶν μαθητριῶν πρὸς τὸ μέτρον, καλὸν θὰ ᾔτο, φρονούμεν,

νὰ ἀναφέρεται ρητῶς ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ ὅτι, πρὸς τοὺς κορασίους, θὰ τιμωρῶνται καὶ οἱ γονεῖς των, τοὺς ὁποίους δὲν συγκινεῖ τὸ ἀνήθικον θράσος τῶν τέκνων των.

Χορομανία.

Δὲν δυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν ἀπαρτήρητον τὸ ἐπισημαίνον κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας διπλοῦν κοινωρικὸν ἀτοπον. Καθ' ὅλου εἶπειν, τὸ ἐλεεῖν τοὺς «ἐλαχίστους ἀδελφοὺς» τοῦ Κυρίου ὑπὸ τὸν ὄρον διασκεδαστικῶν ποδοσφαιρημάτων ἐν ἐξώμοις χοροῖς, ἀποτελεῖ καὶ οἰκτρὰν πρὸς τὸν πόνον τοῦ πλησίον ἀσέβειαν καὶ δεινὴν παραγνώρισιν τῆς ἐννοίας τῆς χριστιανικῆς φιλανθρωπίας. Τὸ χορευεῖν ὅμως ἐν μέσῳ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ὑπὸ τὰ συνήθη φιλανθρωπικὰ ἢ ἄλλα εὐσχημα προσχήματα, ἅτινα στερεοτύπως σημειοῦνται εἰς τὰ χορευτικὰ προσκλητήρια, μαρτυρεῖ πῶρῳ ἐνισχυτικὴν τῆς κομμουνιστικῆς «ἰδεολογίας».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Καθ' ἅπασαν τὴν ἐβδομάδα ταύτην διεξήχθησαν συζητήσεις ἐπὶ τοῦ καταιεθέντος εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχεδίου περὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἐκ μέρους δὲ τῆς Ἐκκλησίας κατεβλήθησαν προσπάθειαι ὅπως γίνωσι δεκταὶ αἱ ἀπόψεις αὐτῆς ἐπὶ τῆς διατυπώσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νομοσχεδίου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀντιπροσωπεῖται τῆς Ἀρχιερατικῆς Ἐπιτροπείας μετέβησαν εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, συνετάχθη δὲ καὶ σχετικὸν Ὑπόμνημα ὑποβληθὲν καὶ εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργόν. Σήμερον συνήλθεν ἡ Ἀρχιερατικὴ Ἐπιτροπεία ὅπως ἀποφασίσῃ περὶ τῶν περαιτέρω ἐργασιῶν αὐτῆς.

— Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς Ἐκατονταετηρίδος ἐτελέσθη Δοξολογία ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ, χοροστατοῦντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, παρόντων δὲ κατ' αὐτὴν τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου οἱ παρῆπιθμοῦντες Ἀρχιερεῖς καὶ ὁ Ἐξαρχος τοῦ Παν. Τάφου Ἀρχιμ. Βενέδικτος, ἀντιπροσωπεύων τὴν Ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῆς Ἐκατονταετηρίδος. Πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ἀπεστάλη τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα παρὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν Χρυσόστομον Ἀλεξανδρείαι 25 Μαρτίου 1930

Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας, μέτοχος ἀγῶνος ἀπολυτρωτικοῦ, συμπανηγυρίζει σήμερον μετὰ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀδελφῆς αὐτῆς ἐθνικῆς ἑκατονταετηρίδας, μακαρίζουσα ἀθανάτους ἡρώας, εὐχομένη ἑλληνικῷ λαῷ πάσαν προοδὸν ἐν ἐλευθερίᾳ.

Πατριάρχης Μελέτιος

Διὰ τῆς φράσεως «μέτοχος ἀγῶνος ἀπολυτρωτικοῦ» ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὑπανίσσεται τὴν συμμετοχὴν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821.

• — Κατὰ τὸν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑορτασμὸν τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας (25) παρῆσαν ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος, τὰ συνοδικὰ

μέλη οἱ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες σεβ. ἱεράρχαι καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων ἀρχιμ. Βενέδικτος. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας εἶπεν ὁ Καθηγητὴς κ. Κ. Ἀμαντιὸς εὐφρόμως μνησθεὶς τοῦ ἑλληνικοῦ ἱεροῦ κλήρου ὡς ἑνὸς τῶν κυριωτάτων παραγόντων τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας. Μετὰ τὸν πανηγυρικόν, ἀπὸ μέρους τοῦ Πανεπιστημίου καταλλήλως προσφωνήσαντες ἔστειψαν τοὺς ἀνδριάντας τοῦ μὲν Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' ὁ Καθηγητὴς κ. Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, τοῦ δὲ Ρήγα ὁ Καθηγ. κ. Σωκρ. Κουγέας, καὶ τοῦ Κοραῆ ὁ Καθηγ. κ. Ἐρρίκος Σκάσης.

— Τῇ παραμονῇ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἐκατονταετηρίδος ἀπὸ μέρους τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἔστειψε τὸν ἀνδριάντα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' ὁ λέσβιος φοιτητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Γ. Βαλέττας εἰπὼν ὠραίαν προσλαλίαν, καταλήξασαν οὕτω: «Ἡ πανεπιστημιακὴ νεότης, ἡ ἔστις τῶν ἐθνικῶν ἰδανικῶν, μνήμων τοῦ τραγικοῦ μαρτυρίου σου καὶ τοῦ ὑπερανθρώπου παραδειγματος, σὲ στέφει μὲ τὸν στέφανον τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τοῦ θαυμασμοῦ. Ὁ στέφανος οὗτος εἶνε πεπλεγμένος ἐκ τῶν ἀνθέων τὰ ὁποῖα ἔδρεψεν ἐκ τοῦ κήπου τῆς μεμουςωμένης ψυχῆς τῆς καὶ ἐρρίπισαν ὑψηλὰ ἰδανικά καὶ γενναῖα αἰσθήματα, ὁ ἕνθεος ἔρωσ τῆς πατρίδος τῶν πατρίδων καὶ τῶν φώτων. Δέχθητι αὐτόν, Παναγιώτατε Πατριάρχα, καθηγιασμένον ἐν τῷ τελεστηρίῳ τῆς ψυχῆς τῆς πανεπιστημιακῆς νεολαίας διὰ τοῦ ἱεροῦ ὅρκου ὅτι «ἔσσειται πολλῶ κάρρων».

— Ὁ τέως ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν κ. Γ. Κοφινᾶς, παρευρεθεὶς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τῆς Ριζαρείου Σχολῆς εἰς τὸν ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτῆς ὠραῖον ἑορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, προσέφερε δραχμὰς χιλίας ὡς ἑπαθλον τῆς ἀριστευοῦσης ἐκθέσεως τῶν μαθητῶν τῆς ἀνωτάτης τάξεως. Ὁ διαγωνισμὸς διεξαχθήσεται προσεχῶς.

— Μετὰ μακρὰν νόσον τῇ 25 Μαρτίου ἀπέθανεν ὁ ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως Γερμανός. Ἡ κηδεία τοῦ ἀποθανόντος ἐπισκόπου ἐτελέσθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν χοροστατοῦντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ παρισταμένων τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων καὶ τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Πατριαρχικοῦ ἀντιπροσώπου παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος καὶ πλείστων κληρικῶν. Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ μετεφέρθη συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Βρεσθῆνης κ. Ἀνθίμου εἰς τὸ Αὐτὸ Νεκροταφεῖον ὅπου καὶ ἐτάφη. Ὁ αἰδὴμος ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως ἐχηρημάτισε ἱερατικὸς προϊστάμενος εἰς διαφόρους ἐνορίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀποσταλεὶς εἰς διαφόρους ἐξαρχιακὰς ἀποστολάς ἐξεπλήρωσε ταῦτα μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν συνέσεως καὶ δραστηριότητος. Τελευταίως καταφυγὼν εἰς Ἀθήνας διαρίσθη ἐπόπτης ἐπὶ τῶν κειμηλίων τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας διασωθέντων εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἀνέπτυξεν εὐσυνείδητον ἐργασίαν κατατάξας καὶ καταγράφας ταῦτα εἰς εἰδικὸν μητρώον.

— Χθὲς ἐντὸς τοῦ τροχιοδρόμου ἐγένετο ἀσεβὴς ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Σεβ. μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Ἰακώβου παρὰ τινος Βουλγαράκη. Ὁ δράστης κατεδικάσθη εἰς ἐξάμηνον φυλάκισιν καὶ πρόστιμον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ Α.Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας σεβ. μητροπ. κ. Ἀρσένιον ἐκφράζων τὴν θλίψιν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἐπὶ μακρὸν ἤδη ἀναβολὴν τῆς πληρώσεως τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, διαπιστοῖ ὅτι ἡ οὕτω παρατεινομένη χηρεία καὶ ἐκκεμότης ἀποτελεῖ χαλάρωσιν ὅχι εὐχάριστον, ἡ δ' ἐπὶ μακρὸν νῦν ἀπουσία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀντιοχείας τοῦ κανονικοῦ προκαθημένου τοῦ πατριαρχικοῦ αὐτῆς θρόνου «οὐκ ἔστι δυνατόν ἵνα μὴ ἀποβαίῃ ἐπαισθητὴ ἐν τοῖς νῦν μάλιστα καιροῖς...καὶ ἐν ταῖς παραμοναῖς τῆς μελλούσης ἵνα συνέλθῃ ὀρθοδόξου Προσυνόδου». Τοῦτου ἕνεκα ἡ Α.Θ.Π. ποιεῖται θεσμὴν Ἐκκλησίᾳ ὅπως μὴ βραδύνη ἔτι ἡ κανονικὴ ἀνάδειξις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας, «ἀλλ' ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ καὶ ὁμοφωνίᾳ διενεργηθῶσι ταχέως τὰ τῆς ἐκλογῆς, ἀποκτώσης τῆς μὲν ἀγιωτάτης αὐτόθι Ἐκκλησίας τὸν κανονικὸν τακτικὸν Πρόεδρον, τῆς δὲ γενικῆς τῶν ἀγίων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν παρατάξεως τὸν τοσοῦτο ἀναγκαῖον καὶ ποθητὸν συνοπλίτην καὶ συναγωνιστήν».

— Ἀνασυνεκροτήθη ἡ ἁγία καὶ ἱερά σύνοδος κληθέντων τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Ἰμβρου καὶ Τενέδου, Θεοδορουπόλεως, Χριστουπόλεως καὶ Λαοδικείας, παρήμεναν ὡς συνοδικοί ἐκ τῶν τῆς ληξάσης περιόδου οἱ σεβ. μητροπολίται Κυζίκου, Νικαίας, Χαλκηδόνος, Προύσης, Ἡλιουπόλεως, Εἰρηνουπόλεως καὶ Μύρων, ἐπανεξελέγη δ' ὁ σεβ. μητρ. Δέρκων.

— Νέος μητροπολίτης Φιλαδελφίας ἀνεδείχθη ὑπὸ τῆς ἱ. Συνόδου παμψηφεί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς Ἀρχιμ. Μάξιμος, ὅστις συνοδικῇ ἀποφάσει ἐνετάλη νὰ διατηρήσῃ καὶ τὰ καθήκοντα τῆς διευθύνσεως τοῦ Γραφείου τῆς ἁγ. καὶ ἱ. Συνόδου ὡς Ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Συνελθοῦσα ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ τακτικῇ αὐτῆς περιόδῳ περιέλαβεν ἐν τῷ πινακίῳ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἀκόλουθα γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος θέματα: περίσσεια ἔργων βυζαντινῆς τέχνης ἐν Κύπρῳ, κατασκευὴ κηροῦ διὰ τὴν θείαν λατρείαν καὶ αἱ ξένα ἐκκλησιαστικὰ καὶ θρησκευτικὰ προπαγάνδα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ πατριαρχικοῦ ἀντιοχικοῦ θρόνου σεβ. μητροπ. Λαοδικείας κ. Ἀρσένιος, εἰς ἀπάντησιν τοῦ περὶ ἐπισπεύσεως τῆς πατριαρχικῆς ἐκλογῆς γράμματος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐκφράσας θεσμὰς εὐχαριστίας διὰ τὴν ἀδελφικὴν μέριμναν καὶ τὸ διαφέρον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, διεδήλωσε τὴν λύπην του ἐπὶ τῇ παρατεινομένῃ χηρείᾳ τοῦ πατριαρχικοῦ Ἀντιοχικοῦ θρόνου, ἐδικαιολόγησε δὲ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκλογῆς ἐκ τῆς ἐκπονήσεως νέου πατριαρχικοῦ κανονισμοῦ «ὃν ἀπῆλθον αἱ κατόπιν τοῦ παγκοσμίου πολέμου νέαι πολιτικαὶ ἐν Συρίᾳ καὶ Λιβάνῳ μεταβολαί» καὶ ἐκ τοῦ ὅτι «ἡ σύνταξις τοῦ κανονισμοῦ τούτου προσέκρουσε πρὸς τινὰ τοπικὰ συμφέροντα» τῶν ὀρθοδόξων τῆς Δαμασκού. Ἐπὶ τούτοις ἐλπίζει ὅτι θὰ παρακαμφθῶσιν αἱ δυσκολαὶ αὗται καὶ λίαν προσεχῶς θὰ συντελεσθῇ ἡ ἐκλογὴ.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Διὰ πλειονοψηφίας 382 κατὰ 105 ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Συνέλευσις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐν Λονδίῳ ἐδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ὑόρκης Dr William Temple περὶ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς πρὸς ἔρευναν τῶν σημερινῶν μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους σχέσεων ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν κατέληξεν ἡ Συνέλευσις ἐλευνομένη ὑπὸ τῆς συναισθήσεως ὅτι ἡ πνευματικὴ ἐλευθερία τῆς Ἀγγλικ. Ἐκκλησίας ἠθροίσθη διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀρνήσεως εἰς αὐτὴν τοῦ δικαιώματος νὰ καθορίζῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς διὰ τοῦ ἀνατεθεωρημένου Βιβλίου Προσευχῶν. Ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ ταύτῃ ἐτονίσθη ὅτι ἡ Βουλὴ ἢ σημερινὴ περιλαμβάνει Ἀσυμμορφώτους καὶ ἄλλους οἱ ὅποιοι οὐδὲ μίαν ἔχουν σχέσιν πρὸς τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν καθοριστικὴν—κράτικὴν—Ἐκκλησίαν, ἐνῶ, ὅταν τὸ πρῶτον παρεσχέθη τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀγγλικανικῶν διδασκαλιῶν περὶ τῆς πίστεως εἰς τὴν Βουλὴν, αὕτη ἀπετελεῖτο ἀποκλειστικῶς ἐκ μελῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν. Σήμερον ὁμοῦς ἡ σύνθεσις τῆς Βουλῆς μετεβλήθη καὶ, κατ' ἀκολουθίαν, δέον νὰ ἀναθεωρηθῶσιν αἱ σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ὁ μόλις τὸν παρελθόντα Νοέμβριον διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα πρωθιεράρχην τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας Murray τέως ἐπίσκοπος Σικάγου σεβ. Palmerston Anderson ἐτελεύτησεν

περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου, προεδρεύσας τοῦ ἐπισκοπικοῦ σώματος μόνον ἔνδεκα ἑβδομάδα.

ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Ὁ ἐν Λονδίῳ ἐγκατεστημένος ὁμογενὴς κ. Π. Α. Πελεκᾶνος ἀπέστειλε πρὸς τὸν Μακ Ἀρχιεπίσκοπον δέκα λίρας ἵνα δοθῶσιν ἀνά 5 εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Ἄσυλα, τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐν Πειραιεὶ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κωνστ. Σ. Κουραβέλου Καθηγητοῦ τῆς Ριζαρίου Ἐκκλησιολογίας, Θεολογίας, Θεολογίας τοῦ Ἐπιτάφου τοῦ Περικλέους εἰς νέαν ἑλληνικὴν. (Ἀνατύποις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ριζ. Σχολῆς 1928—29) Ἀθῆναι 1930.

Πολυκάρπου Συνδοκίου μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, Λόγος περὶ τῆς ἀληθοῦς παιδείας, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. Ἀθῆναι 1930.

Θεοφίλου Βορέα Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἡ Ἑλλάς. Λόγος ρηθείς τῇ 9 Φεβρουαρίου κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Πρωτανικῶν ἀρχῶν ἐν τῇ μεγάλῃ αἴθρᾳ τῶν τελετῶν. Ἀθῆναι 1930. — Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀναπτύσσεται ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον ἀνεδείχθη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του ἄξιον τῶν προσδοκιῶν τοῦ ἔθνους, ὅτι ἐπετέλεσεν ὄντως τὸ ἔργον ὅπερ ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸ ἡ Ἑλλάς, ὅτι προήγαγε τὴν ἐπιστήμην, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς παιδείας παρ' Ἑλληνισμῶν, ἐπέτελεσεν τὸ φρόνημα τῆς ἑλληνίδος νεότητος, συνεβάλετο εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀρετῆς παρ' ἡμῖν, οἱ δὲ τροφίμοι αὐτοῦ ἐγένοντο πράγματι ἄξιοι τῶν ὁγῶνων τῶν μεγάλων πατέρων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ Ἡγλίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Λειμῶνος προκηρῦττει πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἀνταλλαγῆς τοῦ ἰδιοκτητοῦ κτήματος τῆς Μονῆς Λειμῶνος «Χουλουσοῦ» ὀνομαζομένου καὶ εἰς θέσιν «Τσόνια» κείμενον, μὲ κτήμα εἰς τὴν μοναστηριακὴν περιφέρειαν εὐρισκόμενον ἢ συνεχόμενον μὲ κτήματα τῆς Μονῆς. Ἡ πλειοδοσία γενήσεται τὴν 30ην Μαρτίου ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 11—12 μεσημβρινὴν ἐν Καλλωνῇ ἐνώπιον τοῦ Μητροπολίτου Μηθύμνης ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, τοῦ Ἡγλίου ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, καὶ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Ζουπανίου Προκηρῦσσει ὅτι, ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν πρὸς ἐκποίησιν 1) 100 προβατῖναι μετὰ τῶν ἀμῶν των 2) 200 αἴγες μετὰ τῶν ἐριφίων των διαφόρου ἡλικίας 3) 80 βετούλια (ξεχειμάδια) 4) ἕξ τράγοι (αιλιόρια) 5) ἕξ κριοὶ μιλιόρια ἐκ τοῦ ποιμνίου τῆς μονῆς καὶ 6) 4 φορβάδες ἡλικίας ἐτῶν 3, 6, 7 καὶ 8 συμφώνως τοῖς ὅροις συγγραφῆς εὐρισκόμενοι ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς μονῆς καὶ παρὰ τῷ Συμβολαιογράφῳ Ἐλασσῶνος Περ Γαρδίκη. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Ἐλασσῶνι καὶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν τὴν 7ην Ἀπριλίου ἐ.β. ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου Ἐλασσῶνος καὶ ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς.

Τὸ Ἡγουμεν(ο)συμβούλιον τῆς Ἱ. Μονῆς Ζερμπίτσας διακηρῦττει ὅτι δοθείσης μείζονος προσφορᾶς ἐπὶ τῶν τεμαχίων Ἀνταλλαγῆς καὶ Σιγίρο Παλαιοπαναγιάς καὶ Μαυρογιάνης ἐπαναλαμβάνεται ἡ δημοπρασία τὴν 8ην τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἐ. β. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—1 π. μ. ἐν Ζηροκαμπῷ καὶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἀρμοδίων ἀντιπροσώπων καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους συγγραφῆς τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ διακηρῦξεως. Ἡ παροῦσα εἶναι τρίτη καὶ τελειωτικὴ. Οὐδεὶς ἐν αὐτῇ γίνεται δεκτὸς ἐάν δὲν προσέλθῃ μετ' ἀξιοχρέου ἐγγυητοῦ καὶ δὲν καταθέσει καὶ τὸ δεκατημόριον.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μουνδῶν (Χίου) διακηρῦσσει πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν πενταετοῦς ἐνοικιάσεως τῶν θαμνωδῶν ἐκτάσεων τῆς μονῆς πρὸς ἀνθρακωπιτᾶν. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Βολισσῷ τῆς Χίου τὴν 9 Ἀπριλίου 1930 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν Βολισσοῦ. Οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβουν γινῶσιν τῶν ὄρων διακηρῦξεως προσερχόμενοι εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Μονῆς.

Τύποις «Φοίνικος» Ὁδὸς Σταδίου 44 — Ἀθῆναι

"ΕΚΚΛΗΣΙΑ,, ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΧΥΝΤΑΚΤΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΝΑ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου	Δ' ΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠ. ΤΡΟΠΗ † ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΣ † ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΓΩΝ ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ ΘΕΟΔ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ ΕΠΙΤΡ. ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 60. ΕΞΩΤ. ΦΡ. 60. ΑΜΕΡ. ΔΟΛ. 3 ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΝΑΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΥΣΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΔΡΧ. 100 ΝΑΩΝ ΧΩΡΙΩΝ 60. ΙΕΡΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ 30
--	---	--

Διευθύνσεις Συντάξεως : Μοσχονησίων 12α. - Διεύθ. Διαχειρίσεως καὶ Διεκπεραιώσεως : Μέγ. Ἀρχιεπ. ὁδ. Φιλοθέης 21